Poštnina plačana v gotovini.
Leto X, št. 200 a

Ljubljana, sreda 28. avgusta 1929

Cena 2 Din

Naročnina znaša mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflova ulica 5. Telefon štev. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 440.
Celje: Kocenova ul. 2. Telefon štev. 190.

Rokopisi se ne vračajo. - Oglasi po tarifu.

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ul. 54. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica 4. Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. Telefon št. 190
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842; Praha číslo 78.180; Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 27. avgusta.

Tam gori v severozapadnem kotu Nemčije in v zadnjem času tudi v rudnikih Belgije in Nizozemske si služi svoj težki kruh nekaj tisoč slovenskih rudarjev. Slovenska emigracija v te kraje je že stara in traja že cele generacije. Slovenski rudar je od nekdaj cenjen kot strokovno posebno sposoben, trezen in pošten delavec in tvori zlasti na Westfalskem priznano elito. Seveda, njegovo življenje ni prav nič zavidanja vredno. Odtrgati se je moral od rodne grude in usoda izseljenca nikjer ni prijetna. Borba za kruh je trda in težko delo brezobzirno izčrpava telesne sile. Naš rudar se je moral vživeti v povsem tujo okolico, tujo mu po jeziku in čustvovanju, tujo tudi po razmerah in prilikah: telesnemu trpljenju se je pridružila tudi duševna zapuščenost. Iz osamelosti, ki jo je občutil naš človek v tujini, se je rodila želja po druženju z rojaki, ki jih je zadela enaka usoda. Iz te težnje so vzkliile slovenske organizacije na Westfalskem, in v novejšem času tudi v Belgiji in na Holandskem.

Te organizacije so socijalna in v mnogi meri tudi podporna središča naših rojakov. One pa so tudi prevažen kulturni faktor v naši emigraciji, v njih je osredotočena narodna misel, one tvorijo neraztržno zvezo z domovino ter v mnogi meri nadomeščajo našemu človeku domačijo. Rudarji, ki so se izselili, so prišli v tujino z miselnostjo, kakršne so se navzeli doma. Ta miselnost je bila merodajna za nje, ko so se odločali, h kateri organizaciji naj pristopijo.

Veliki povojni preobrat, ustanovitev svobodne velike Jugoslavije, se je živahno odražala tudi med našimi Westfalci. Stari duh se je tam v tujini še dolgo skoraj izključno uveljavljal in držal naše slovenske rojake, že davno jugoslovenske državljane, še vedno v sponah »esterajharstva«. Nekaj časa je izgledalo, da je med njimi separatistična ideja trdno zasidrana. Toda jugoslovensko orijentirani elementi med njimi so dobili novih sil iz nove domovine in s sistematičnim, organiziranim delom se je izvršila duševna preobrazba naših rudarjev na Nemškem, ki je danes na zmagovitem pohodu. Velika organizacija »Zveza jugoslovenskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji«, kateri so se v novejšem času pridružile »Jugoslovenske podporne enote« v Holandiji in Belgiji, z občudovanja vredno vztrajnostjo, energijo in požrtvovalnostjo vrši svoje važno poslanstvo med našimi rudarji ter se vedno bolj jača in širi.

Ni bila lahka borba za zmago jugoslovenske misli med našimi ljudmi v tujini; nasprotniki, domači in tuji, so napeli vse sile, da jo preprečijo. V skupini, ki je danes prišla v domovino, se nahajajo prvi pijonirji jugoslovenske ideje, možje in žene, prežeti ljubezni do Jugoslavije, najbližji nam po mišljenju in čustvovanju. Zato jih danes pozdravlja domovina s čustvom globoke hvaležnosti za njihovo nesebično ljubezen in požrtvovalno delo. Skusili so, da je tujina mačeha, skusili so pa tudi, da domovina ni vedno dobra mati in da ne ravna vedno enako pravično s svojimi otroci. Toda ohranili so do nje gorko ljubezen, in ko mislijo na njo v tujini, jim zažari pred očmi v vsej svoji lepoti in ne vidijo madežev na njej. Naj ta velika ljubezen trpinov do matere domovine v teh dneh njihovega bivanja med nami, ne doživi razočaranja; naj jo najdejo tako, kakršno so si v dušah ustvarili na tujem.

Njihov obisk pa naj nas vse znova opozori, da se tam daleč na severozapadu Evrope nahaja dragocen del našega narodnega telesa, da tam trpijo in živijo tisoči slovenskih ljudi, s katerimi moramo ohraniti žive stike, da nikdar ne izgubijo občutka, da so nam in domovini dragi in da je njihova sreča in dobrobit tudi sreča in dobrobit vsega naroda.

Iskreno nam dobrodošli, dragi bratje!

Povratek kralja v Beograd

Beograd, 27. avgusta. a. »Avala« poroča: Nj. Vel. kralj je davi ob 11.30 prispel z Bleda v Beograd.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 27. avgusta. a. Danes dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta, ki so ji prisostvovali vsi ministri z izjemo ministra za zunanje posle dr. Voje Marinkovića in ministra financ dr. Stanka Švrljuge, ki se nahajata v Haagu, ter ministra javnih del inž. Savkovića, ki ima bolezenski dopust. Seja se je bavila s poročili o škodi, ki so jo povzročile poplave na raznih krajih države. Ministru za notranje posle so bili odobreni potrebni krediti za prvo pomoč, da jo razdeli med prizadeto prebivalstvo. Na seji je dalje namestnik ministra zunanjih del dr. Kosta Kumanudi podal poročilo o vprašanju predvojnih dolgov, kakor tudi o delu haaške konference.

Iz političnо-upravne službe

Beograd, 27. avgusta. a. Za višjega pristava v 7/I pri srezkem načelstvu v Novem mestu je postavljen g. Otmar Skalec, doslej pri istem načelstvu v 8/I.

Prisrčen sprejem naših rojakov iz Nemčije

Sinoči je dospelo na Jesenice in Bled 180 naših rojakov iz Nemčije, Belgije in Holandske

Bled, 27. avgusta t. Nad vse prisrčno so bili danes na Jesenicah pozdravljeni naši rojaki iz Nemčije, Holandske in Belgije, ki so po dolgih letih zopet prispeli na obisk v domovino. Pripravljalni odbor je preskrbel vse potrebno, da je bil sprejem dobro organiziran. Na jeseniškem kolodvoru se je že ob 17. začelo zbirati občinstvo. Navzoči so bili predstavniki vseh narodnih društev, vse narodno zavedno delavstvo, mnogo jeseniških meščanov, korporativno pa so se udeležili sprejema jeseniška Narodna strokovna zveza s predsednikom Globočnikom in z zastavo, jeseniški Sokol s starosto dr. Obersnelom in godbo ter delavsko pevsko društvo «Sava». V nestrpnem pričakovanju brzovlaka, ki je imel četrt ure zamude, je občinstvo napolnilo prostrani peron jeseniškega kolodvora.

Sprejem na Jesenicah

Končno je vendar prisopihal iz karavanškega predora brzovlak s tremi dolgimi, s slovenskimi zastavami okrašenimi vagoni, v katerih so prispeli izletniki. Sokolska godba je ob prihodu vlaka zasvirala koračnico, občinstvo pa je burno pozdravljalo došle goste. Ko se je vlak ustavil, je pevsko društvo »Sava« zapelo pesem »Slovan naj živi«. Izletniki 180 po številu, ki jih vodi znani organizator westfalskih Slovencev g. Pavel Bolha, so med tem izstopili iz vagonov in se prisrčno pozdravljali z navzočimi znanci in prijatelji.

Prvi je drage goste in rojake pozdravil tajnik NSZ g. Vladimir Kravos v imenu pripravljalnega odbora in Narodne strokovne zveze, za njim pa v imenu jeseniške občine dr. Frančišek Kogoj. V imenu jeseniškega delavstva je pozdravil tovariše predsednik jeseniške NSZ in stari borec za delavske pravice g. Andrej Globočnik napsoled pa delegat izseljeniškega komisarijata v Zagrebu g. dr. Vladimir Barac, ki je zastopal obenem tudi ministra za socijalno politiko. Izvajal je med dr.: »V imenu izseljeniškega komisarijata, ki mu pripada naloga, da vzdržuje zveze med domovino in brati v tujem svetu, vas najtopleje pozdravljam. Prišli ste v domovino, kjer boste zopet spoznali, da ste le tu zopet svoji na svojem. Ne pozabite na domovino niti vi, niti vaši otroci in tudi domovina ne bo nikoli pozabila na vas!«

Izpoved malega šolarčka

Vsem govorom so sledili navdušeni vzkliki in ovacij ni bilo ne konca ne kraja. »Sava« je pod vodstvom svojega dirigenta g. Gostiča krasno ubrano zapela »Iz bratskog zagrljaja«, nakar je sokolska godba zaigrala državno himno. Vsem pa so stopile solze v oči, ko so izletniki dvignili na ramena **10 letnega šolarčka Rudija Ravnikarja,** učenca III. razreda osnovne šole v Seuremundu na Holandskem, ki ga je mati naučila, da je pozdravil rojake z naslednjim nagovorom:

»Dragi Slovenci! Tudi jaz mali Slovenček vas pozdravljam v imenu vseh nas, došlih Slovencev in vseh ostalih, ki niso mogli z nami, ker imajo zadržke. Od vsen vam prinašam obilo pozdravčkov. Marsikateremu bo danes zalila oko grenka solza, ker mnoge smo pustili v tujini, saj jih nismo mogli zbuditi iz večnega spanja. Pokriva jih tuja zemlja, naj jim bo lahka. Enako pa se bo tudi marsikomu izmed nas tresel korak, ko bo prestopil prag rojstne hiše, ker je pred leti zapustil vse v najboljšem zdravju, danes pa bo manjkal eden ali drugi. Pokriva jih naša ljuba domača zemlja in bodi jim tudi lahka«.

»Hočem vam še povedati o današnjem svidenju, kako smo se veselili in često pričakovali današnjega dne. Posebno še mi otroci. Ne spominjam se dneva, ko me je mati nesla v naročju izpod domače strehe v tuje kraje. Takrat mi mali še nismo vedeli, kako ljuba nam je naša domovina in da je tujina za nas le mačeha. Posebno še za naše uboge očete, ki se trudijo za naš vsakdanji kruhek, a žnjimi trpe tudi naše matere, njih otroci pa si delimo pravice v tujem jeziku. Ko doraščamo, bolj in bolj spoznavamo, da nam je najljubši in najdražji naš materinski slovenski jezik. Tega ne smemo nikoli pozabiti in tako se glasi geslo nas mladih Slovenčkov v tujini: **Slovenec sem, Slovenec bom, dokler po zemlji hodil bom. Bog živi naj slovenski rod, dokler po zemlji hodi tod.«**

Občinstvo je bilo ginjeno do solz in mali govornik je bil deležen viharnih ovacij.

Za vse pozdrave se je nato zahvalil še vodja izleta g. Bolha, ki je s solznimi očmi naglašal, da bodo vsi lepi vtisi, ki jih bodo izletniki dobili v domovini, še bolj učvrstili v tujini njihovo ljubezen do rodne grude. Končal je z vzklikom: »Živela Jugoslavija!« čemur so se vsi navzoči navdušeno pridružili. Predsednik Bolha se je nato še zahvalil posameznim organizatorjem sprejema, zlasti pa tudi dirigentoma sokolske godbe in pevskega društva »Sava«.

Med tem je bila izvršena carinska revizija in le prenaglo je prišla ura ločitve. Ob 7. je vlak med sviranjem sokolske godbe in viharnim vzklikanjem občinstva zapustil jeseniško postajo.

Na Bledu

Rojakom iz tujine so se pridružili številni svojci, ki so jih prišli pozdravit že na Jesenice in v vagonih so se razvili živahni pogovori. Na blejski postaji so bili vagoni odklopljeni. Na kolodvoru je sprejel izletnike zastopnik zdraviliške komisije inž. Černe, ki je vzorno organiziral prevoz s kolodvora v blejske hotele. Zaradi utrujenosti izletnikov, ki so že nad 30 ur potovali, na Bledu ni bilo oficijelnega sprejema, pač pa je zdraviliška komisija poskrbela vse, da so si izletniki lahko odpočili. Po prihodu na Bled, ki je v nastopajočem mraku nudil krasno sliko, so se izletniki preoblekli in umili, nakar se je vršila v Zdraviliškem domu skupna večerja.

Pozdravni večer

Okrog 9. so se začeli zbirati izletniki v veliki dvorani Zdraviliškega doma, kjer jim je bila prirejena skupna večerja. Med večerjo je bilo izrečenih več nagovorov, vmes pa je neumorno svirala mornariška godba. Vladalo je ves čas prav animirano razpoloženje, dasi so bili izletniki po dolgem potovanju zelo utrujeni. Prvi je pozdravil rojake, blejski župan, ki je izrazil svoje veselje, da so na povratku v domovino posetili tudi kraljevski Bled. V imenu Jugoslovenske Matice je pozdravil rojake iz tujine njen predsednik *dr. Janko Pretnar*, ki je v zanosnem govoru očrtal težko usodo izseljencev, ki se morajo v tujini boriti za vsakdanji kruh. Izrazil pa je obenem upanje, da bo lahko Jugoslovenska Matica v bodoče skrbela tudi za blagor izseljencev. Zahvalil se je vsem, ki so pripomogli, da se materinski jezik ohrani tudi v tujini in da se ohrani skupnost naših ljudi, kar edino lahko ohrani poznejša pokolenja domovini...

Govorila sta nato še tajnik narodne strokovne zveze g. *Kravos*, ki je apeliral na rojake, naj tudi v tujini ohranijo tesne zveze z narodnimi organizacijami v domovini. Jurist g. *Stojan Pretnar* je izročil gostom pozdrave akademske omladine ljubljanske univerze.

Mali šolarček *Rudi Ravnikar* je ob splošni pozornosti deklamiral prigodno pesmico, katero ga je naučila njegova mati.

Po daljšem odmoru, med katerim je neumorno svirala godba, se je predsednik in vodja izleta gosp. Bolha z daljšim govorom zahvalil za lep sprejem. Zahvaljeval se je zlasti Jugoslovenski Matici, ki vsa leta sem skrbi za izseljence in je prva organizacija, ki jim je nudila podporo. V naši državi je opažati v zadnjem času razveseljivo zanimanje za stremljenja in potrebe izseljencev. Želja izseljencev pa je, naj bi se reševala izseljeniška vprašanja le skupno ž njimi. Za vzgled je navajal Nemčijo, Češkoslovaško in Poljsko. Veliki nemški narod skrbi za to, da ne izgubi v tujini niti enega svojih ljudi. Pri tem je predvsem potrebna podpora inteligence, ki naj se trudi za izseljence s peresom, oni pa se bodo zanjo trudili z roko. Ob zaključku svojega govora je gosp. Bolha prečital pozdravno brzojavko kralju, ki se glasi:

Ob prihodu v Jugoslavijo pošiljajo člani narodnih strokovnih organizacij v Nemčiji, Belgiji in na Holandskem globoke izraze vdanosti in zvestobe Nj. Vel. kralju in vsemu kraljevskemu domu.

Godba je zasvirala državno himno, vsi navzoči pa so stoje vzklikali kralju, narodu in državi. V dobrem razpoloženju so se začeli gostje okrog 11. razhajati.

Izletniki

Izlet v domovino so organizirale Zveza jugoslovenskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji (Westfalskem), predsednik Pavel Bolha, ki je obenem vodja izleta, Juslovenska podp. enota na Holandskem in Jugoslovenska podporna enota v Belgiji, katerih predstavnika sta Ivan Zupan za Holandsko in Ivan Smodič za Belgijo. Zbrali so se včeraj v Kölnu, odkoder potujejo skupno do Ljubljane. Z izletniki je prispelo tudi mnogo otrok, ki vsi dobro govore slovenski, poleg tega pa seveda tudi jezi države, v koji žive. Mnogi izmed izletnikov so že dolga leta neprestano v tujini in se s tem večjim zanimanjem vračajo v domovino. Sprejem na Jesenicah je vse presenetil in vzradostil. Četudi so že po 30 in več ur na potovanju, jih je po sprejemu minula vsa utrujenost in ves večer je potekel v živahni zgovornosti in dobrem razpoloženju.

Jutri dopoldne si bodo izletniki ogledali Bled in okolico, nakar bodo krenili **s popoldanskim vlakom v Ljubljano, kamor prispejo ob 16.43.** V Ljubljani bo razhod in bodo odtod odpotovali v svoje domače kraje. 10. septembra se bodo zopet zbrali v Ljubljani in se skupno vrnili v Nemčijo, Belgijo in Holandsko.

Letalske tekme za Schneiderjev pokal

London, 27. avgusta. a. Letalske tekme za Schneiderjev pokal, ki so napovedane za 7. september, se bodo glasom sklepa angleškega aerokluba vršile tudi v primeru, **da se letos Italija ne udeleži teh tekem.**

Popoln neuspeh haaške konference

Jutri se ima na zadnjem sestanku ugotoviti, ali je sploh še kaka možnost za sporazum – Anglija odklanja hipoteko na hipotezo

London. 27. avgusta a. Angleško službeno poročilo. Snoči je angleška delegacija odklonila predloge, ki so jih stavili delegati Francije, Italije, Belgije in Japonske, ker so bili nezadostni. Te štiri sile so ponovile pismeno svoje predloge, nudeč Angliji 28,600.000 zlatih mark kot odškodnino za 48,000.000 zlatih mark, ki bi jih Anglija izgubila z razdelitvijo anuitet po Youngovem načrtu. Važen dogodek zadnjih dni je bila ponudba Italije, da garantira za anuiteto v znesku 7 milijonov zlatih mark, ki naj pripadejo Angliji in ki jih Italija prejme od Češkoslovaške kot odkupnino njenih vojnih dolgov. »Times« poročajo, da je angleška delegacija izjavila, da ne more sprejeti predlogov, ki gredo v breme Nemčije in malih upniških držav. Angleški listi zelo ostro kritikujejo italijansko ponudbo, češ, da Italija velikodušno ponuja Angliji hipoteko na hipotezo čsl. osvobodilne takse.

Haag, 27. avgusta o. Zaradi krize, ki je zavladala na reparacijski konferenci po izjavi angleškega zakladnega ministra Snowdena, da odklanja tudi zadnji kompromisni predlog Francije, Italije, Belgije in Japonske za sprejem Youngovega reparacijskega načrta, so se obrnili predstavniki vseh v Haagu navzočih delegacij na predsednika Jasparja, naj skliče zastopnike šestih držav sklicateljic konference. Na tem sestanku naj bi ugotovili delegati, dali je še upati na uspešen zaključek reparacijske konference, ali pa potrebno preložiti konferenco na čas po jesenskem zasedanju Društva narodov. Predsednik Jaspar je upošteval ta predlog in sklical sejo delegatov šestih držav sklicateljic politične reparacijske konference za jutri popoldne. Splošno prevladuje v vseh političnih krogih mnenje, da bo to poslednja seja reparacijske konference in da bodo že jutri pričeli delegati zapuščati Haag, ne da bi izvršili likvidacijo po vojni nastalih vprašanj, ki vznemirjajo Evropo in ves civilizirani svet že deset let.

Najhuje bodo s prelomom ali odložitvijo konference prizadeti Nemci, ki so stavili vse nade na sprejem Youngove pogodbe, ki jim nudi napram Dawesovi pogodbi celo vrsto znatnih gospodarskih in finančnih olajšav. V krogih nemške delegacije so celo mnenja, da bo zaradi tega zašla nemška vlada najbrže v krizo, katere izhod bo vse prej kakor ugoden za nadaljnje pospeševanje pomirjenja med evropskimi državami. Nemški minister dr. Wirth je nastali položaj označil z naslednjim drastičnim stavkom: »Politična obleka je bila gotova, pa smo jo zavoljo nejasnega finančnega položaja morali obesiti na klin, še preden smo jo pomerili.«

Odločilna seja dovede do sporazuma?

Haag, 27. avgusta g. Današnja popoldanska seja šestorice držav traja brez prekinitve dalje. Ob 19. uri so si delegati dali prinesti nekaj okrepčil v zborovalno dvorano. Ob 21. uri je prišel tajnik francoske delegacije ter je dal Briandovemu šoferju nalog, naj preskrbi nova okrepčila za delegate. Ob 21.30 so nemški delegati zapustili sejo. Bivši državni kancelar dr. Wirth je izjavil, da je led prebit. Zavezniške upniške države skušajo priti do sporazuma. Ker pa nemška delegacija nima s tem oprav ka, je provizorično zapustila sejo. Dr. Wirth je izjavil, da čakajo Nemci na telefonski poziv, nakar se bodo zopet vrnili. Zdi se, da hočejo države upnice vsekakor priti do sporazuma. Od francoske strani doznava vaš poročevalec, da hočejo po odhodu nemške delegacije s privatnimi pogajanji med posamezniki doseči zbližanje. Seja bo trajala velik del noči, mogoče vso noč.

„Zeppelin" zaključuje polet okoli sveta

Zrakoplov se je davi vzdignil za polet preko ameriške celine – Nenavadno ugodna vožnja

Los Angeles, 27. avgusta o. Po natančnem pregledu motorjev in oboda zrakoplova »Grofa Zeppelina je dal davi kapetan dr. Eckener povelje za polet preko ameriške celine v Lakerhurst. Zrakoplov je odletel ob 2.14 pacifiškega časa (ob 9. dop. po sred. evropskem času) Pri startu je bilo navzočih 5000 gledalcev, ki so kljub pozni uri oduševljeno pozdravljali zračnega orjaka pri njegovem odhodu na polet preko severoameriškega kontinenta. Pod stolpom za pristajanje je bilo tudi več godb, ki so svirale med startom ameriško in nemško državno himno. Kapetan dr. Eckener je pri prihodu na letališče izgledal zelo slabo ter je izjavil novinarjem, da ima močne želodčne krče.

Par sekund po odletu je zrakoplov jedva ušel katastrofi, ker se je z delom gondole za hip dotaknil nekega električnega dalinovoda z zelo veliko napetostjo. V trenutku je švignil pod gondolo meter visok plamen, ki pa je le lahko poškodoval dno gondole, tako da je zrakoplov lahko nadalieval pot proti vzhodu.

Zrakoplov je vzel smer proti fortu Yuma ob reki Kolorado in nadaljeval nato pot v vzhodni smeri nad reko Gilo, ki jo je preletel ob 12. uri sred. evr. časa. Od tu bo nadaljeval polet preko prelaza Rail Road in letel preko El Pasa v premi črti preko Teksasa proti fortu Worta, kjer je pripravljen zasilni stolp za pristajanje, ki ga bo uporabil v primeru neugodnih vremenskih poročil v vzhodnem delu Zedinjenih držav Šele tu se bo dr. Eckener odločil za nadaljnjo smer poleta proti Lakehurstu.

Po poročilih ima zrakoplov lepo vreme in mu zahodni vetrovi omogočajo, da vozi zopet samo s štirimi motorji. Po mnenju posadke zrakoplova in kapetana dr. Eckenerja je ta del poti okoli sveta najlažji in pomenja odmor za posadko, kakor tudi za potnike po naporih vožnje preko Tihega oceana.

Z zrakoplovom so v stalni zvezi ameriške radio postaje ob Tihem oceanu. Prve zveze z njim pa so že dobile tudi postaje v Lakeaurstu in Chatamu, ki ga stalno obveščajo o stanju atmosfere nad vzhodnim delom Zedinjenih držav.

V Lakehurstu so ukrenili že vse potrebno za prihod zrakoplova, ki ga bodo to pot posebno slovesno sprejeli. Po zadnjih poročilih, ki so jih prejeli v Lakehurstu misli leteti Zeppelin od forta Worth proti Kansas Cityju in od tu na St. Louis-Chicago-Cleveland- Lakeaurst.

Lakehurst, 27. avgusta o. Kapetan dr. Eckener je brzojavil poveljniku letališča v Lakehurstu, da bo po dosedanjem poteku poleta preko severoameriškega kontinenta rabil najbrže še manj ko 36 ur in da misli prispeti že jutri v prvih jutranjih urah v Lakehurst. Dosedaj je zrakoplov prevozil že 26.000 km v 231 voznih urah ter napravil povprečno 113 km na uro. S prihodom v Lakehurst in obkrožitvijo kipa Svobode v Newyorku bo Zeppelin zaključil svoj veliki polet okoli sveta, za katerega bo potreboval približno 272 letalskih ur, ki jih je absolviral v treh tednih.

Poboji med židi in Arabci v Sveti deželi

Liberalni tisk napada vlado, da podpira Žide proti domačinom-Arabcem — Solidarnost indijskih muslimanov z Arabci

London, 27. avgusta d. Vsi angleški časopisi obširno razpravljajo o poteku in posledicah žalostnih dogodkov v Palestini, ki pričajo, da angleška uprava ni povsem brezhibna. Nekateri listi, posebno liberalni, očitajo angleški upravi v Palestini, da je pričela uporabljati slične metode za podpihovanje verske mržnje, kakor v Indiji, kjer so verski pokolji na dnevnem redu. Poleg tega pa se je vse preveč izpostavila za žide ter tako prisilila Arabce, da so posegli kot domačini proti vedno bolj prepotentnim židom po sredstvih obupne samoobrambe. Na drugi strani pa trdijo konservativni listi, da se angleška uprava vse preveč nagiblje na arabsko stran in namestu da bi s strojnicami in oklopnimi avtomobili pregnala veselje Arabcem po plenjenju in požiganju židovskih kolonij, se skuša še pogajati z voditelji Arabcev in jih zlepa pripraviti k miru.

Vojaški poznavalci razmer v Palestini napovedujejo, da se bodo boji nadaljevali v obliki male vojne še mesece in da bodo povzročili Angliji še mnogo skrbi in stroškov. Angleške čete, ki so bile odposlane v Palestino, niti zdaleka ne zadostujejo za pomirjenje te dežele in bodo samo brezplodna žrtev malih, a tem bolj krvavih spopadov.

Newyork, 27. avgusta o. Angleški poslanik v Washingtonu je posetil zunanje politični urad in izrazil obžalovanje angleške vlade zaradi usmrčenja 12 ameriških državljanov ob priliki spopadov med židi in Arabci v jeruzalemskem predmestju Hebronu.

Bombay, 27. avgusta o. Po vseh mestih, kjer bivajo mohamedanci, se vrše velike manifestacijske skupščine, na katerih sprejemajo tisočglave množice pozdravne brzojavke in resolucije v znak simpatij z Arabci, borečimi se za svoj obstoj. Izdajatelji treh največjih muslimanskih časopisov v Lahoru, Delhiju in Bombayu so poslali angleškemu kolonijalnemu uradu dolge brzojavke s protesti centralnega izvršnega odbora muslimanske stranke proti preostrim meram angleških vojnih oblasti napram Arabcem.

Varšava, 27. avgusta s. Poljski konzul v Jeruzalemu je interveniral pri namestniku vrhovnega komisarja glede varstva poljskih državljanov in glede osobja konzulatov v Palestini. Inspiciral je tudi kolonijo poljskih židov v bližini Jeruzalema, ki jo ogražajo Arabci.

Pariz, 27. avgusta a. Položaj je še vedno resen. V vsej deželi vlada veliko vznemirjenje. Spopadi med muslimani in židi so se ponovili posebno v provinci. Število ubitih znaša 600.

Sydnej, 27. avgusta. a. Iz Canbere poročajo, da so delavci pri kopanju temeljev za neko zgradbo našli 22 cm dolg zob, ki pripada predzgodovinski živali Marsupiala, živali, ki je bila velika kot sedanji slon.

Dr. Kramař o svojem načrtu „Slovanske federacije“

Zanimive dodatne izjave češkoslovaškega državnika dopisniku »Jutra«

Praga, 24. avgusta 1929.

V zadnjih dneh so beležili češki, jugoslovenski in razni tuji listi vest, da je »Rdeči arhiv« v svojem 33. zvezku objavil zanimiv materijal iz predvojne in vojne dobe. Kakor znano, je »Rdeči arhiv« službena sovjetska revija, v kateri sovjetska vlada objavlja od časa do časa materijal iz ruskih državnih arhivov. V teh ruskih diplomatskih spisih je vzbujala veliko zanimanje zlasti brzojavka ruskega diplomatskega agenta iz Berna meseca decembra 1914 ministru zunanjih del Sazonovu; brzojavka govori o Kramařevem načrtu ustanovitve »slovanske federacije«, ki je bil napisan meseca junija 1914.

Ker je tudi »Jutro« zabeležilo te vesti, sem posetil g. dr. Kramařa ter ga prosil, da bi mi povedal, v koliko je dotična vest ruskega diplomata resnična, odnosno ako bi mi mogel o tej stvari povedati še kaj več.

Dr. Karel Kramař me je opozoril predvsem na razgovor, ki ga je že imel z ruskim publicistom prof. Zajcevom in ki je bil objavljen v Struvejevem tedniku »Rosija i Slavjanstvo« v Parizu. V tem razgovoru potrjuje Kramař, da je v resnici sestavil tak načrt, dasi doslej še ni o tem govoril. Dr. Kramař meni, da je bil bernski informator Sazonova najbrže Svatkovskij, s katerim se je doktor Kramař zaupno sestajal ter se ž njim često razgovarjal o možnosti ustanovitve slovanske federacije pod vodstvom Rusije. Svatkovskij je po enem izmed teh razgovorov pozval dr. Kramařa, naj svojo zamisel definitivno izdela in ji da obliko načrta, ki bi ga nato Svatkovskij lahko predložil v Petrogradu. Dr. Kramař pravi, da je imel v mislih slično federacijo, kakršna obstoja v nemški državi. »Sestavil sem torej podroben načrt in ga izročil meseca junija l. 1914. Svatkovskemu. Ruski car je takrat odšel na poset v Rumunijo h kralju Karlu in minister Sazonov ga je spremljal. Svatkovskij je imel namen referat takrat izročiti Sazonovu«. Kaj se je potem z načrtom zgodilo, dr. Kramař ne ve povedati. Šele med vojno mu je sporočil Svatkovskij, da je načrt dejansko izročil Sazonovu. »Če torej moj načrt leži v ruskem državnem arhivu, me to zelo veseli...«

To je kratka vsebina razgovora z dr. Kramařem, ki ga je objavil tednik »Rosija i Slavjanstvo«.

Za »Jutro« mi je dal dr. Kramař o svojem načrtu slovanske federacije še tele podrobnosti:

»Vsevolo Pavlovič Svatkovskij je bil moj stari znanec. Bil je eden najboljših poznavalcev Balkana na Ruskem, govoril je dokaj dobro češki in je napravil v času mojega poseta l. 1908. v Petrogradu velike usluge novoslovanski ideji. Kasneje je izdajal dnevnik »Rus«, ki je imel namen tekmovati z »Novim Vremenom«. Pri tem je izgubil znatni del svojega imetja, dasi je ta dnevnik izdajal skupno z enim izmed sinov lastnika »Novega Vremena« Suvorina. Ker je imel v ruskem ministrstvu zunanjih del dobre zveze, je bil imenovan, ko je »Rus« nehal izhajati, za predstavitelja službene »Petrograjske agencije« za Avstrijo in Balkan na Dunaju. Takrat sem bil na Dunaju v stalnih stikih žnjim in od mene je dobival najzanesljivejša poročila o Avstriji za rusko zunanje ministrstvo; ta poročila je redno s posebnim kurirjem pošiljal v Petrograd.

Ker je bil prepričan Slovan, sva mnogo govorila o konkretnih ciljih slovanske politike. Pritoževal se je često, da so to le puhle fraze, da nihče ne ve, kaj bi se naj napravilo, če bi nastala za Slovane ugodna situacija. Pri enem takšnih razgovorov sem mu nekoč rekel, da je meni to dokaj jasno in da imam v glavnih potezah narisan načrt o tem že v glavi. On si je to zapomnil. Bilo je to, mislim, v maju l. 1914. Kmalu nato mi je povedal, da pojde, če se dobro spominjam v Constanco, kamor je imel prispeti car na poset k rumunskemu kralju, in da bi tam rad o stvari govoril s Sazonovom. Prosil me je, naj bi mu dal svoj načrt napisan, da bi ga lahko izročil Sazonovu. Lotil sem se takoj dela ter dogotovil dotični načrt.

Bil je to projekt federacije samostalnih slovanskih držav s skupno vojsko, skupno diplomacijo in skupnim carinskim ozemljem. Za nas sem seveda hotel imeti za kralja ruskega velikega kneza. Ves projekt je bil izdelan v gotovi analogiji z Nemčijo, torej s posebnimi pravicami za posamezne države tudi v skupnih stvareh glede vlade in diplomacije. V ostalem sem kajpak hotel popolno zakonodajno in upravno neodvisnost posameznih slovanskih držav. Danes se seveda natančno ne spominjam več, kakšne gospodarske zaključke sem delal glede skupnega carinskega ozemlja, samo spominjam se še, da sem imel v mislih, da bi lahko bila član te slovanske federacije tudi Rumunija.

Kakor sem že izjavil g. Zajcevu, nisem niti mislil na to, da bi mogla nastati vojna, saj mi je l. 1909. Stolypin izjavil, da Rusija za nobeno ceno ne more preje v vojno, kakor po desetih ali najprej po osmih letih, vobče pa da sploh ne želi vojne. Nisem bil nikdar katastrofalen politik, nisem želel vojne, vendar pa sem končno smatral za dobro, da bi vsaj vedeli, kaj imamo v skrajnem slučaju storiti.

O usodi svojega načrta nisem vedel ničesar. Med vojno sem pač poslal k Svatkovskemu v Bern dr. Franto, kasneje je bil pri njem tudi dr. Třebitsky, on pa mi je poslal nekega dobrega moža, ki je nastopal kot agent za plzensko pivo. Kasneje sem se žnjim sestal v Ženevi, toda takrat so bili na krmilu že boljševiki in nama se ni ljubilo govoriti o tem, o čemer smo sanjali pred vojno. To je menda vse, kar bi še mogel povedati o tej stvari...«

Doslovno sem navedel podrobnosti, ki mi jih je v pismu sporočil dr. Kramař. Zanimive reminiscence iz časov, ki se nam danes zde bolj oddaljeni, kakor sanje od resničnosti.

Pomen zasedanja DN za Jugoslavijo

Zanimive izjave dr. Popovića, člana glavnega tajništva Društva narodov

Ljubljana, 27. avgusta. Na potu iz Ženeve v Beograd je danes potoval skozi Ljubljano dr. Gjuro Popović, član glavnega tajništva Društva narodov, ki bo na kongresu »Fidaka« v Beogradu zastopal generalnega tajnika Društva narodov sira Ericka Drummonda. V razgovoru z našim dopisnikom je bil dr. Popović tako ljubezniv, da je dal naslednje informacije o bližnjem zasedanju sveta in skupščine Društva narodov glede na našo državo:

»Letošnje zasedanje Društva narodov je velike važnosti, ker bodo v Ženevi državniki nadaljevali razgovore o likvidaciji vojne, ki so bili prekinjeni v Haagu. V teh treh tednih bi moglo priti v Ženevi do sporazuma, ki bi bil po zasedanju Društva narodov formalno izveden v Haagu.

Zadnje zasedanje sveta Društva narodov, 56. po vrstnem redu, v katerem še ne bo zastopana naša država, se prične 30. t. m. Svet bo razpravljal o vseh aktualnih vprašanjih, ki imajo priti na dnevni red skupščine. 10. plenarna skupščina Društva narodov se sestane 2. septembra. Kot najresnejši kandidat za predsednika se omenja g. Guerrero, zunanji minister južnoameriške republike Salvador. Po izvolitvi predsedstva bo izpolnjen prvi teden z generalno razpravo o poročilu generalnega tajništva o delu Društva narodov v preteklem letu.

V drugem tednu bo volitev v svet Društva narodov. Voliti se imajo trije nestalni člani za dobo treh let z večino glasov prisotnih članov skupščine. Pri teh volitvah bo izvoljena v svet Jugoslavija namesto Rumunije, bržkone ponovno Poljska in kaka južnoameriška republika. To bo prvič, da bo naša država izvoljena v svet.

Novi svet DN. se bo takoj sestal k 57. zasedanju, na katerem bo že sodelovala naša država. Istočasno bo zasedalo šest komisij Društva narodov, v katerih bomo tudi mi zastopani. Komisije bodo razpravljale o predloženem materijalu sveta in drugih organov Društva narodov ter pripravile resolucije, ki bodo prišle v tretjem tednu v razpravo plenuma v svrho odobritve.

V času zasedanja Društva narodov, se bo letos sestalo v Ženevi nad 20 zunanjih ministrov, ki bodo imeli priliko razpravljati o vseh spornih vprašanjih, obstoječih med njihovimi državami. V kuloarjih se bodo vršili razgovori predvsem o Youngovem načrtu, ki v veliki meri zanima tudi našo državo.«

Pogajanja med Marinkovićem in Burovom?

Zanimiva vest pariškega lista – Pogajanja naj bi se začela v Ženevi

Pariz, 27. avgusta. a. Nocojšnji »Journal des Debats« objavlja iz Varne vest, da bo bolgarski minister zunanjih poslov Burov po svojem prihodu na septembersko zasedanje Društva narodov v Ženevi stopil v stike z jugoslovenskim ministrom zunanjih poslov dr. Vojo Marinkovičem in da bo skušal pogajati se zaradi rešitve vseh med Jugoslavijo in Bolgarsko spornih vprašanj.

Isti list poroča iz Sofije, da bo prišlo zaradi pritiska nekaterih ministrov do rekonstrukcije bolgarske vlade. Z druge strani pa se zanika taka rekonstrukcija, češ da se kralj Boris in predsednik vlade Ljapčev še vedno nahajata v Varni in da je taka rekonstrukcija izključena tudi zato, ker so odnošaji med Jugoslavijo in Bolgarsko še vedno nerešeni.

*

Sofija, 27. avgusta. Sinoči se je vrnil v Sofijo ministrski predsednik Ljapčev. Z njim so prispeli tudi ostali ministri, ki so bili delj časa v Varni.

30. avgusta se sestane parlamentarni odbor za zunanje zadeve. Na seji bo poročal minister zunanjih del Burov o političnem položaju.

Poskus sprave med makedonstvujuščimi

Po sofijskih vesteh so bili vsi komite pozvani z meje v notranjost države

Beograd, 27. avgusta. p. Iz Caribroda poročajo, da je vodstvo makedonske revolucijonarne organizacije pozvalo vse komite, naj se umaknejo z meje v notranjost države, kjer so potrebni zaradi razčiščenja razmer v organizaciji. Napoveduje se namreč končni obračun med obema taboroma. V kratkem bo zasedalo komitsko sodišče, pred katerim se bodo morali zagovarjati številni komiti zaradi disciplinarnih pregreškov. Govori se pa tudi, da gre za spravo med obema taboroma, ker smatra vodstvo organizacije, da je sloga baš sedaj nujno potrebna, ker gre za obstoj organizacije. V komitskih krogih sodijo, da bo prišlo vprašanje odnošajev med Bolgarijo in Jugoslavijo v kratkem v odločilno fazo in da je zato čuječnost organizacije kar najbolj na mestu. Ker pa notranji spori zelo slabe vpliv organizacije, naj bi prišlo čim preje do sprave.

Kongres narodnih manjšin v Ženevi

Društvo narodov naj bi predvsem postavilo norme za manjšinsko zakonodajo.

Ženeva, 27. avgusta. Včeraj popoldne je manjšinski kongres, ki zaseda v Ženevi, nadaljeval svoje razprave. Na dnevnem redu je bila razprava o razmerju med Društvom narodov in narodnimi manjšinami. Vsi govorniki so zahtevali, da bi moralo Društvo narodov to vprašanje razčistiti na način, ki ne bi dopuščal dvoumnosti. Govorniki so zahtevali, naj se pri Društvu narodov ustanovi posebna študijska komisija, ki bo proučevala manjšinska vprašanja v podrobnosti ter informirala Društvo narodov iz prvega vira. V tej študijski komisiji naj bi bile zastopane tudi narodne manjšine. Zastopnik sedmograških Sasov dr. Brantsch je v svojem govoru zahteval, naj bi se na kongresih narodnih manjšin proučevala tudi vprašanja konkretne zakonodaje posameznih držav ter se ugotovilo, kakše zakonodajne določbe odgovarjajo načelom jezikovne ravnopravnosti in nacionalne samostojnosti narodnih manjšin v šoli, cerkvi in v vsem javnem življenju. Zastopnik nemške manjšine na Češkoslovaškem senator Medinger je dokazoval, da gredo nemški manjšini na Češkoslovaškem, kjer tvori četrtino vsega prebivalstva in ki prispeva polovico vseh davčnih bremen, ne samo pravica iz pogodb o manjšinski zaščiti, temveč popolna ravnopravnost z ostalimi državljani na vseh poljih javnega in gospodarskega življenja.

Odlikovanja

Med odlikovanci z redom sv. Save V. reda je tudi Češmiga Ivan, knjigovodja rudniškega glavarstva v Ljubljani.

S srebrno kolajno za državljanske zasluge so odlikovani v ljubljanski oblasti:

posestnik Fran Kržan v Globokem, posestnik Fran Gregorevčič v Malem Vrhu, posestnik Franc Sotošek v Goricah, posestnik Jože Šetinc v Št. Lenartu, posestnik Josip Božič v Podgorju, pos. Mihael Šterk v Sodevcih, pos. Janko Ogolin v Vrtači, pos. Matija Špehar v Dalnjih njivah, pos. Franc Pustotnik v Zg. Lokah, pos. Štefan Seršen v Depali vasi, pos. Ivan Kuhar v Dobu, pos. Anton Čad v Dragomlju, pos. Anton Šušter v Preserju, pos. Josip Kern v Klancu, Jakob Klobčič v Krtini, pos. Anton Sušnik v Podjelšah, pos. Avgust Šušteršič v Mengšu, pos. Milan Jenčič v Mengšu, pos. Janez Bergant v Kraščah, pos. Janez Pogačar v Nasovčah, pos. Janez Resnik v Trobelnem, pos. Alojz Močnik v Selu, pos. Valentin Jeretin v Vrhpolju, posestniški sin Josip Ručigaj v Dobnem, pos. Lovrenc Birk v Sp. Kosezah, pos. Alojz Vavletič v Šmarcah, pos. Franc Špenko v Bukovcah, pos. Janez Preš v Repnah, pos. Jernej Škerjanc v Volčjem potoku, pos. Alojz Berlec v Zg. Tuhinjah, pos. Janez Pavlin v Potoku, pos. Matija Osterman v Loki, pos. Ivan Veber v Borovcu, pos. Matija Gladič v Grigi, pos. Ernest Gasparič v Črnem potoku, pos. Franc Pakiž v Danih, pos. Ivan Kaplan v Prigorici, pos. Ivan Gornik v Janežah, pos. Anton Lovšin v Jurjevcih, pos. Peter Pauh v Knežjilipi, pos. Ivan Zdravič v Kočah, pos. Jože Erker v Kočevski Reki, pos. Matija Samc v Kompolju, pos. Franc Zdravič v Dolgi vasi, pos. Jožef Pljut v Mali gori, pos. Ivan Putrej v Turški Dragi, pos. Franc Vardjan v Škrilju, pos. Ivan Centinski v Moravi, pos. Janez Kovač v Selu, pos. Alojz Vertnik v Osilnici, pos. Jože Strnad v Podgorici, pos. Franc Glibej v Kukovem, pos. Alojz Tekavc v Gradišču, gozdar Jože Havliček v Krkavi Peči, pos. Franc Kepic v Zg. Brniku, pos. Vinko Golmajer v Kovoru, pos. Anton Oranič v Križah, pos. Miha Palibes v Križah, pos. Josip Novak v Jami.

Posestnik Anton Ropret v Šenčurju, pos. Franc Zarnik v Šenčurju, pos. Janez Jenkovec v Lužah, pos. Josip Povše v Svibnem, pos. Anton Starin v Jagnjencih, pos. Jože Pavlovič v Bušečki vasi, pos. Ivan Rupar v Zburah, pos. Josip Niklič v Ornuški vasi, pos. Josip Sinor v Drečjem vrhu, pos. Alojz Kotnar v Zaboštu, pos. Janez Kastelic v Sadu, pos. Anton Dolanc v Sp. Jelenju, Josip Erjavc v Podsmreki, pos. Ignac Kavšek v Vel. Černelu, pos. Franc Draksler v Gradišču, pos. Ignac Brezovec v Hudem, pos. Josip Šešlar v Lipovcu, pos. Rudolf Zupančič v Kolovratu, pos. Josip Pirc v Rovih, Anton Godec v Dolgonogih, pos. Josip Borštnik v Vidmu, pos. Josip Škufec v Velikih Vrhih, pos. Josip Čoz v Leskovcu, pos. Anton Zaman v Jablaniških Lazih, pos. Franc Drnovšek v Dolenjem Hotiču, pos. Leopold Simončič v Št. Jurju, pos. Martin Štibernik v Lučah, pos. Janez Kotar v Gabrovki, pos. Janez Resnik v Moravčah, pos. Alojz Erjavec v Vel. Kompoljih, pos. Franc Pernar v Pokojnici, pos. Franc Vidic v Polici, pos. Franc Trelc v Novi Cerkvi, pos. Petrič v Podmilu, pos. Franc Strmole v Gornjih Praprečah, pos. Ludvik Oven v Radohovi vasi, pos. Ignac Jeraj v Stehani vasi, pos. Josip Grabnar v Zanšeniku, pos. Ivan Bejk v Setcih, pos. Peter Končar v Koških Poljanah, pos. Fr. Koprivnikar v Štangarskih Poljanah, pos. Tit Strmljan v Mačkovcu, pos. Janez Grlica v Kleniku, pos. Franc Peter v Vel. Pečeh, pos. Josip Čebular na Bregu, pos. Josip Sever v Zagorici, pos. Franc Debevc v Begunjah, pos. Franc Lužar v Novi vasi, pos. Miha Oražem v Runarskem, pos. Jože Sigmund v Žirovnici, pos. Josip Braniselj v Cerknici, pos. Anton Lovk v Cerknici, pos. Ivan Otoničar v Cerknici, pos. Ivan Albreht v Hotederšici, pos. Ivan Jurca v Jakovincih, pos. Ivan Puntar na Uncu, pos. Ivan Kavčič v Rovtah, pos. Janez Škrbec st. v Danih, pos. Janez Šepec v Gornjem Jezeru, pos. Franc Štrukelj v Pečajah, pos. Andrej Makovec v Rudolfovem, pos. Ivan Zajc v Dobračevem, pos. Franc Koželj v Mačkovcu, pos. Anton Špendal v Viški vasi, pos. Franc Rozman v Slatniku, pos. Jože Juršin v Dolžu, pos. Ivan Zafran v Gotni vasi, pos. Ivan Bevc v Kiju, pos. Franc Arh v Bohinjski Bistrici, pos. Janez Poklukar v Krnici, pos. Dominik Žumer v Sp. Gorjah, tovarniški delavec Janko Šranc na Savi, pos. Franc Valjevec v Lešah, pos. Florijan Pahor na Brezju, pos. Ivan Resman v Gorici, pos. Ivan Klajndinst v Predtrgu, pos. Janez Arh v Česnici, pos. Ivan Korošec v Česnici, pos. Jakob Slabej v Podjelenem vrhu, pos. Jurij Eržen v Leskovcu, pos. Martin Bolnik na Trati.

Kolera v Indiji

London, 27. avgusta a. V okolici Bombaya so ugotovili od meseca junija pa do danes nad 11.000 slučajev obolenja na koleri. Doslej je umrlo od kolere 4278 oseb. V krajih, kjer razsaja kolera, je zaposlenih v vladni zdravniški službi 6 zdravniških misij.

Angleški prestolonaslednik kot letalec

London, 27. avgusta. a. »Daily Mail« poroča, da je angleški prestolonaslednik postal izvrsten letalec in da se podaja tudi že na samostojne polete. V letalskih krogih velja za enega najboljših letalcev v Angliji.

Odpuščen policijski agent

Zagreb, 27. avgusta. č. Današnje »Narodne Novine« objavljajo, da je iz državne službe odpuščen policijski agent Josip Grabar, ki je bil nastavljen pri policijski upravi v Zagrebu. Kakor znano, je bil detektiv Grabar nedavno aretiran, ker se je izkazalo, da je bil v zvezi s komunisti.

Smrt pod avtomobilom

Travnik, 27. avgusta. č. Avtomobil tukajšnjega veletrgovca Mustafe Mahunića je na povratku iz sela Krušice v selo Vitez povozil seljaka Saliha Topiča, ki je ostal na mestu mrtev. Ljudje pripovedujejo, da je imel Topič navado ustavljati vsak avtomobil, ki je vozil skozi vas. Ta nevarna igra je sedaj končala z njegovo smrtjo.

Kongres lekarnarjev

Split, 27. avgusta. Tu bo 14. in 15. septembra kongres Zveze lekarnarjev in magistrov farmacije iz vse države. Na njem se bo poleg drugega razpravljalo tudi o zakonu o lekarnah. Udeleženci kongresa bodo posetili tudi higijensko razstavo Zagrebškega zbora.

Državno nadzorstvo nad vsemi organizacijami vojnih invalidov

Izvajalo ga bo ministrstvo za socialno politiko po posebnih komisarjih — Stroške morajo nositi prizadete organizacije

Beograd, 27. avgusta. a. Nj. Vel. kralj je podpisal na predlog ministra socijalne politike in narodnega zdravja in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta ta-le zakon o državnem nadzorstvu nad delom invalidskih društev:

§ 1.

Vsa invalidska društva (udruženja, odbori, zadruge, klubi in ostale podobne ustanove, ki nosijo obeležje invalidov), bodisi da uživajo ali ne uživajo državno pomoč ali podporo, spadajo pod nadzorstvo ministra za socijalno politiko in narodno zdravje. Ustanavljanje novih udruženj odobrava minister za socijalno politiko in narodno zdravje.

§ 2.

Minister za socijalno politiko in narodno zdravje vrši nadzorstvo nad invalidskimi društvi bodisi s pomočjo podrejenih mu organov glavne kontrole ali pa z osebami, ki jih sam izbere in postavi, ki pa ni treba, da bi bili aktivni državni uslužbenci.

§ 3.

Vsa invalidska udruženja iz § 1. tega zakona so dolžna dostavljati ministru za socijalno politiko in narodno zdravje vsake tri mesece poročila o svojem delu. Iz poročil mora biti jasno razvidno, kakšni so bili odborovi sklepi, z oddvojenimi mišljenji, če so se poavila, in kakšno je bilo blagajniško delovanje ter stanje s podatki o prejemkih in izdatkih. Ta poročila se morajo izročati ministru za socijalno politiko in narodno zdravje v prvih 15 dneh po poteku 3 mesecev. Poročila morajo biti podpisana od upravnega in nadzornega odbora, če pa ta ne obstojata, od oseb, ki so pooblaščene, da podpisujejo uradno korespondenco. **Prvo tromesečje prične teči s 1. avgustom 1929, tako da morajo biti predložena ministru za socijalno politiko in narodno zdravje prva poročila o dosedanjem delu kakor tudi poročila o stanju blagajne še tekom tega meseca.** Minister za socijalno politiko lahko postavi v primeru potrebe organizacijam, omenjenim v § 1. svoje komisarje s pravico, da po svojem prevdarku izvršujejo dolžnosti bodisi posameznih članov upravnega in nadzornega odbora, ali pa vseh članov enega ali drugega odbora ali pa obeh odborov ter da v sporazumu z ministrom za socijalno politiko in narodno zdravje s potrebnimi strokovnimi osebami vodijo posamezne ali vse posle. Predvsem je naloga komisarja, da pregleda dosedanje delo društva ter da izroči ministru za socijalno politiko in narodno zdravje poročilo o ugotovljenemu stanju s predlogi.

§ 4.

Komisar je aktivni ali upokojeni državni uradnik, lahko pa je tudi oseba svobodne profesije. V vsakem primeru mora biti vojni invalid ali pa rezervni oficir. Komisar postopa po pravilih dotične invalidske organizacije in naredbah ministra za socijalno politiko in narodno zdravje. V primeru, da so člani upravnega ali nadzornega odbora razrešeni svojih dolžnosti, preidejo na komisarja vse njihove pravice in dolžnosti. Trajanje nadzorstva in delovanja komisarja določi minister za socijalno politiko in narodno zdravje.

Višino odškodnine za komisarja in strokovno osobje odredi minister za socijalno politiko in narodno zdravje. Stroški za nadzorstvo gredo na breme organizacije, pri kateri so zaposleni.

§ 5.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko ga kralj podpiše in dobi obvezno moč, ko se objavi v »Službenih Novinah« s tem, da prenehajo ta dan veljati vse določbe, ki bi bile v nasprotju s tem zakonom.

Uveljavljenje podaljšanja zvezne pogodbe s ČSR

Praga, 27. avgusta. a. Jugoslovenski poslanik in opolnomočeni minister v Pragi dr. Angjelinović in češkoslovaški opolnomočeni minister Welner sta danes izmenjala ratifikacijske listine pogodb, ki so bile podpisane 15. maja t. l. v Beogradu in ki se nanašajo na podaljšanje zavezniške pogodbe med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Pogodbe so stopile s tem v veljavo.

Konec direkcije za kmetijski kredit

Beograd, 27. avgusta. p. Danes je imel upravni odbor direkcije za poljedelske kredite svojo zadnjo, poslovilno sejo. Likvidacija direkcije za poljedelske kredite, čije posle je prevzela Privilegirana agrarna banka, je končana. Člani upravnega odbora so danes posetili ministra za poljedelstvo dr. Frangeša ter se od njega poslovili.

Odličen poljski gost na Bledu

Bled, 27. avgusta. a. Te dni je bival na Bledu g. Ladislav Günther, načelnik južnoevropskega odseka v ministrstvu zunanjih poslov v Varšavi, kamor spadajo tudi posli, ki se nanašajo na našo državo. G. Günther je preživel svoje letošnje počitnice na naši dalmatinski rivijeri, odkoder se je pred svojim povratkom v Varšavo napotil za nekaj dni tudi na Bled. Tu je imel več sestankov s poljskim poslanikom v Beogradu Babinskim.

Oboroževanje Madžarske

Dunaj, 27. avgusta. a. »Arbeiterzeitung« poroča iz Budimpešte, da išče madžarska vlada novo zunanje posojilo pri bančni tvrdki Rotschild v prvi vrsti zato, da bi izpopolnila svojo oborožitev, ker so redna proračunska sredstva nezadostna. Isti list trdi, da postopajo madžarske vojaške oblasti z rekruti uprav nečloveško in da jih zadržujejo po vojašnicah 2 do 3 leta, čeprav traja zakonita vojaška obveznost le 12 mesecev.

Homatije na Daljnem vzhodu

Šanghaj, 27. avgusta. a. Kitajski minister zunanjih del dr. Wang je izjavil, da je Kitajska pripravljena izvršiti sklepe rusko-kitajske pogodbe iz l. 1924. in da ni doslej prestopil meje niti en kitajski vojnik, dočim so Rusi že opetovano prodrli na kitajski teritorij.

— **Harbin, 27. avgusta.** Kitajska policija je aretirala odstopivšega sovjetskega šefa tehničnega vodstva vzhodne kitajske železnice. Aretirani šef je obdolžen, da je vodil komunistično propagando med kitajskimi železničarji ter na ta način ogražal kitajsko nacionalistično vojsko pri njenih operacijah proti sovjetski vojski.

— **Pariz, 27. avgusta.** Po poročilih iz Harbina so ruske čete izpraznile tri obmejne postojanke na kitajskem ozemlju, katere pa so pred izpraznitvijo docela oplenile. Po poročilih iz Tokija pa so ruske čete zasedle mesto Mihan potem, ko so se po ruskem napadu umaknile kitajske nacionalistične čete.

Hmeljski trg

Žatec, 27. avgusta. h. Cene 650 do 850 Kč. Promet je znašal danes prilično 100 meterskih stotov.

Prihod prvih francoskih gostov

Beograd, 27. avgusta. a. Danes opoldne je prispel v Beograd generalni tajnik Fidaka gosp. Roger Marie d'Avigneau s svojim pomočnikom gosp. H. W. Dunningon in soprogo. Na postaji so jih pozdravili predstavniki jugoslovenske sekcije Fidaka in Udruženja rezervnih oficirjev in bojevnikov. Francoski gosti so se nastanili v hotelu »Srpski kralj«.

Včeraj je že prispel v Beograd gosp. Paul Monier, podpredsednik udruženja »Poilu d'Orient«. Gosp. Monier se je ločil od ostalih članov francoskih bojevnikov, ki bodo obiskali grobove na makedonskih in dardanelskih bojiščih, da bi se čim prej sestal z našim državnim odborom za sprejem inozemskih gostov, ki mu načeluje general Vojin Čolak - Antić. Gosp. Monier je danes obiskal šefa tiskovnega odseka v ministrstvu zunanjih del Radomirja Šaponića.

Švedski novinarji v Jugoslaviji

Zagreb, 27. avgusta. č. Z mariborskim brzovlakom je dospelo nocoj ob 7. v Zagreb 20 švedskih novinarjev in publicistov, ki potujejo po naši državi, da spoznajo naše kraje in razmere. Po določenem programu so odpotovali Švedi že nocoj ob 11.20 iz Zagreba v Sarajevo, odkoder odidejo v Dubrovnik.

Ukinjenje višjih pedagoških šol

Beograd, 27. avgusta. p. Na popoldanski seji Vrhovnega zakonodajnega sveta, ki je trajala do 7. zvečer, je bil sprejet zakon o monopolu šolskih knjig. Prav tako je **Vrhovni zakonodajni svet odobril načrt zakona, s katerim se ukinjata višji pedagoški šoli v Beogradu in Zagrebu.**

Ostavka madžarskega ministra trgovine

Budimpešta, 27. avgusta s. Kakor javljajo listi, je trgovinski minister Herman danes podal namestniku ministrskega predsednika dr. Vassu svojo demisijo. Kot njegovega naslednika imenujejo ministra za gospodarstvo dr. Buda.